

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o sporočilu Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Poročilo o politiki konkurence za leto 2011

(COM(2012) 253 final)

(2013/C 44/14)

Poročevalec: **Thomas PALMGREN**

Evropska komisija je 30. maja 2012 sklenila, da v skladu s členom 304 Pogodbe o delovanju Evropske Unije Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosi za mnenje o naslednjem dokumentu:

Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Poročilo o politiki konkurence za leto 2011

COM(2012) 253 final.

Strokovna skupina za enotni trg, proizvodnjo in potrošnjo, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 4. decembra 2012.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 485. plenarnem zasedanju 12. in 13. decembra 2012 (seja z dne 12. decembra) soglasno.

1. Sklepi in priporočila

1.1 Evropski ekonomsko-socialni odbor vsako leto pripravi oceno poročila Komisije o politiki konkurence ter želi tudi letos ob tej priložnosti podati več pripomb in predlogov. EESO pozdravlja novo, bolj funkcionalno strukturo poročila, ki odraža predloge Odbora iz prejšnjih mnenj.

1.2 Vendar izraža obžalovanje, da to poročilo ne obravnava skupka področij, na katere je EESO opozoril v preteklosti, in da je omejeno na tradicionalna področja, za katera je pristojen GD za konkurenco, zaradi česar odraža ozko in omejeno podobo tega, kar so najpomembnejši sestavni deli politike konkurence. Težave, ki jim je treba nameniti pozornost, močno presegajo običajne teme, ki so obravnavane v tem letnem poročilu: združitve in koncentracije, monopolni položaj, državne pomoči ter mehanizme za spodbujanje konkurence z vidika potrošnikov.

1.3 Ena od glavnih prednostnih nalog je boj proti nepošteni konkurenci tujih trgovinskih partnerjev pri uvozu. Ti partnerji namreč izkoriščajo nespoštovanje temeljnih socialnih in okoljskih načel ter pravic za pridobivanje tržnega deleža v EU.

1.4 Ponovna nacionalizacija politike, ki je posledica krize, in morebitna nasprotja interesov držav članic lahko skupaj s protekcionističnimi ukrepi vlad pomenijo grožnjo, saj utegnejo resno vplivati na enotni trg in politiko konkurence. Še posebej v sedanjih gospodarskih razmerah je treba zagotoviti, da trg deluje

in da poslovno okolje ponuja možnosti za ponovno gospodarsko rast. Politiko konkurence je treba povezati z drugimi politikami in jo vanje vključiti, kot to velja za zunanjetrgovinsko politiko in politiko notranjega trga, s čimer bi se oblikovala skladna celota, ki bi v okviru socialnega tržnega gospodarstva učinkovito ščitila interese evropskih potrošnikov in proizvajalcev ter dosegla rezultate na področju gospodarske rasti in zaposlovanja. Politika konkurence, trgovinska politika, industrijska politika in politika enotnega trga morajo najti ravnovesje med interesi potrošnikov in podjetij ter vedno zagotavljati pravične tržne pogoje za vse strani.

1.5 Politika konkurence bi morala odražati celostno industrijsko politiko EU, saj je mogoče trajnostno rast in blaginjo državljanov EU zagotoviti samo, če ima Evropa močno, raznoliko in konkurenčno industrijsko bazo, ki tudi ustvarja delovna mesta.

1.6 Letošnje poročilo je 41. po vrsti ter podaja mejnike v razvoju politike konkurence in njihov pomen za doseganje ciljev EU.

1.7 EESO soglaša s Komisijo, da uveljavljanje in spodbujanje pravil konkurence prispevata k širšim dolgoročnim ciljem, kot sta povečanje blaginje potrošnikov ter podpora rasti, zaposlovanju in konkurenčnosti v EU, skladno s strategijo Evropa 2020 za pametno, trajnostno in vključujočo rast.

1.8 Sodelovanje med Komisijo in nacionalnimi organi za konkurenco je izredno pomembno tako z vidika nadzora državnih pomoči kot vpliva, ki ga imajo omejitve pri izvajanju na konkurenco in na verodostojnost celotnega področja politike konkurence. Sodelovanje med organi mora biti prožno in vključevati aktivno komunikacijo.

1.9 EESO poziva Komisijo, naj dejavno sodeluje z organi za konkurenco iz držav zunaj EU, da bi tako obvarovala odprtost in pravičnost trgov. Odbor podpira trenutni razmislek o posodobitvi sistema državnih pomoči, saj bi si EU morala prizadevati za čim bolj enake pogoje konkurence v svetovnem merilu, da njena podjetja v primerjavi s tekmeci iz tretjih držav, ki jim ni treba spoštovati strogih specifikacij, zahtevnih predpisov in omejitev (npr. na živilskem trgu, v energetske intenzivnih sektorjih), a imajo kljub temu prost dostop do trga EU in svetovnega trga, ne bi bila v slabšem konkurenčnem položaju.

1.10 Odbor je že večkrat opozoril, da je treba izboljšati sisteme varstva pravic potrošnikov. Zato obžaluje, da v letu 2011 ni bil sprejet zakonodajni predlog o odškodninskih tožbah v protimonopolnih zadevah.

1.11 Pomembno je, da se protimonopolna politika Komisije in zakonodajni ukrepi dopolnjujejo, s ciljem zagotoviti varne, zdrave in učinkovite finančne trge, zlasti v enotnem območju plačil v eurih, v sektorju podatkov o finančnih storitvah in v sektorju bonitetnih agencij.

2. Vsebina poročila za leto 2011

2.1 Leto 2011 je bilo leto pretresov. Finančna kriza se je v nekaterih delih območja eura sprevrgla v dolžniško krizo, zaradi česar je bil omajan bančni sektor in ogrožena vzdržnost javnih financ mnogih evropskih vlad. Prav tako se je s krizo močno zavrlo kreditiranje realnega gospodarstva.

2.2 Poročilo Komisije ima tri poglavja: politika konkurence v trenutnih gospodarskih razmerah, politika konkurence v širšem okviru in dialog o konkurenci z drugimi institucijami. Poročilo je osredotočeno predvsem na finančne storitve ter živilski in letalski sektor. Z novo strukturo želi Komisija nazorneje pojasniti, kako izvaja politiko konkurence in kako ta prispeva k evropskemu gospodarstvu ter povečanju blaginje državljanov EU.

2.3 Nova struktura poročila Komisije, ki odraža predloge Odbora iz prejšnjih mnenj, se je izkazala za dobro. Poročilo je osredotočeno na glavna vprašanja in razvojne trende ter daje odličen pregled nad glavnimi elementi politike konkurence, vsebuje pa tudi številne opisne primere. Poročilo bi lahko bilo dopolnjeno s številkami, da bi bilo mogoče bolje oceniti sorazmerno težo različnih ukrepov in vprašanj. Koristno je, da je mogoče veliko dodatnih informacij, ki dopolnjujejo poročilo, dobiti na internetnih straneh GD za konkurenco.

2.4 V sporočilu je prikazano, kako je Komisija v letu 2011 politiko konkurence uporabljala kot instrument za reševanje finančne in dolžniške krize. Ponazorjeno je tudi, kako so politika konkurence in med letom sprejeti ukrepi za njeno uveljavljanje na splošno prispevali k doseganju širših ciljev politike iz strategije Evropa 2020.

3. Politika konkurence v trenutnih gospodarskih razmerah

3.1 Splošne ugotovitve

3.1.1 V današnjih časih se lahko pojavijo pozivi k protekcionističnemu ravnanju. To je razumljivo, saj je javnost opazila številne krivice, sploh to, da Evropa na tem področju še vedno ne ravna podobno kot njeni mednarodni partnerji. Čeprav se je v preteklosti že pokazalo, da se spodbujanja in uveljavljanja konkurence v času gospodarske krize ne sme omejiti, bi naiven in enostranski pristop v Evropi, da se spoštujejo načela, ki jih drugi na tem ključnem področju ne spoštujejo, oslabil konkurenčni okvir in še poslabšal srednje- do dolgoročni trend rasti.

3.1.2 Politika konkurence lahko pomembno pripomore k uspešnosti strategije za izhod iz krize in k oblikovanju okolja po krizi, ki bo preprečevalo morebitno izkrivljanje konkurence.

3.1.3 Finančna kriza je imela občuten vpliv na realno gospodarstvo, saj se je zaradi nje zmanjšal obseg posojil gospodinjstvom in podjetjem, kar je posredno močno vplivalo na naložbe in zaposlovanje. Več držav članic je moralo uvesti stroge varčevalne ukrepe in zmanjšati javno porabo, namesto da bi okrepile naložbe v ukrepe, namenjene ponovnemu zagonu gospodarstva. Kriza je vplivala in še vedno vpliva na vse državljane, potrošnike in zaposlene ter na podjetja in razmere, v katerih poslujejo. Dobra, učinkovita in uravnotežena politika konkurence pa je velikega pomena za blaginjo vseh skupin.

3.2 Posebne ugotovitve

3.2.1 Od začetka krize do 31. decembra 2011 je bilo za reševanje in prestrukturiranje evropskih bank porabljenih 1,6 bilijona EUR v obliki državnih pomoči. Komisija je sprejela 39 sklepov o prestrukturiranju, pri čemer sama spremlja dejansko izvajanje načrtov prestrukturiranja. Kljub obsežni podpori se je kriza postopoma še zaostrovala.

3.2.2 Z vidika vseh gospodarskih in družbenih subjektov je pomembno zagotoviti, da v razmerah, ko države in njihovi bančni sistemi (tj. banke) prejemajo ogromno pomoči, trgi še vedno delujejo. Ustrezen nadzor pomoči bankam je tudi v interesu širše javnosti.

3.2.3 Uspešnost delovanja enotnega območja plačil v eurih (SEPA) je močno odvisna od razvitosti bančnega sistema v različnih državah, razlike pa so precejšnje. V številnih državah predstavlja izziv razvoj plačilnih sistemov, ki bi omogočali izkoriščanje prednosti SEPA. Pogoji za to je, da je bančni sektor osredotočen na stranke in je zlasti manjšim podjetjem pripravljen pomagati pri pripravah. V številnih državah, na primer na Finskem, je uvedba SEPA potekala skorajda popolnoma brez težav. Eden od medijesko močno odmevnih problemov je bilo večkratno povečanje stroškov bančnih transakcij, ker so se kartice, ki so imele zgolj funkcijo bančne kartice, prenehale uporabljati.

3.2.4 Ena od tem, ki jih je Komisija posebej izpostavila, je standardizacija *elektronskih plačil*. Storitve elektronskih plačil zagotavljajo precejšnjo ekonomijo obsega, kar pomeni, da je koncentracija trga v samem bistvu tega sektorja. Dobro delujoč plačilni sistem seveda koristi celotnemu gospodarstvu, zato je pomembno, da Komisija storitvam elektronskih plačil kot gospodarskemu sektorju namenja ustrezno pozornost. Pri tem bi moralo biti osnovno načelo zagotavljanje poštenih pogojev za konkurenco. Opozoriti je treba, da tako trg za plačilni promet kot za kreditne in debetne kartice obvladuje zgolj nekaj ponudnikov.

3.2.5 Finančni trgi zagotavljajo učinkovitejše storitve, če so pregledni, odprti, konkurenčni in urejeni tako, da lahko opravljajo svojo funkcijo financiranja realnega gospodarstva. Prav to skuša Komisija doseči s protimonopolnimi preiskavami na neorganiziranem trgu izvedenih finančnih instrumentov, v sektorju plačilnih storitev ter pri razširjanju podatkov o transakcijah in finančnih informacij na trg. V poročilu bi lahko bila s številkami prikazana velikost problema, ki ga predstavlja neorganizirani trg izvedenih finančnih instrumentov. Za strožjo ureditev in nadzor trga izvedenih finančnih instrumentov obstajajo upravičeni razlogi.

3.2.6 Zaradi zaostroyanja bančnih predpisov zdaj in v bližnji prihodnosti se ne bi smel zmanjšati obseg posojil, ki jih dajejo banke, saj se s tem omejujejo naložbe podjetij in otežuje dostop do obratnega kapitala.

3.2.7 EESO poziva Komisijo, naj še naprej spremlja stanje konkurence na trgu bonitetnih agencij, saj lahko njihov način delovanja ter morebitna navzkrižja interesov z njihovimi strankami privedejo do izkrivljanja konkurence.

4. Politika konkurence v širšem okviru

4.1 Splošne ugotovitve

4.1.1 Večji del ukrepov Komisije na področju politike konkurence je bil namenjen odpravljanju posledic krize na finančnih trgih. Spodbujanje in uveljavljanje konkurence med drugim prispevata k uresničevanju drugih širših ciljev, kot sta povečanje blaginje potrošnikov ter podpora rasti, zaposlovanju in konkurenčnosti v EU skladno s strategijo Evropa 2020 za pametno, trajnostno in vključujočo rast.

4.1.2 Komisija si v okviru politike glede združitve želi povečati blaginjo potrošnikov in zagotoviti enake možnosti gospodarskih subjektov. Prizadeva si namreč za ravnovesje med gospodarskimi koristmi združitve in drugimi elementi, kot so cena, možnost izbire, kakovost ali inovacije. Ta pristop se je že izkazal za dokaj učinkovitega v sektorju telekomunikacij in bi ga bilo treba razširiti na čim več sektorjev. Treba pa je biti realen in priznati, da so v zadnjih desetletjih nastajali vedno večji konglomerati, ki so v nekaterih sektorjih zmanjšali prostor za MSP ter s tem znatno omejili možnosti za nastanek novih uspešnih subjektov, kar seveda omejuje dinamiko in inovacije, predvsem pa ustvarjalnost, ki so na različne načine na splošno koristne za družbo.

4.1.3 Odbor poudarja, da je politika konkurence tesno povezana z drugimi področji politike, zlasti z ukrepi za boljše predpise, industrijsko politiko in politiko MSP. Zakonodaja, ki upošteva potrebe manjših podjetij in pogoje, v katerih poslujejo, zagotavlja, da trgi delujejo.

4.1.4 *Operativne usmeritve za oceno učinka na panožno konkurenčnost v okviru sistema Komisije za oceno učinka (operational guidance for assessing impacts on sectoral competitiveness within the Commission impact assessment system)*, ki jih je letos objavila Komisija, so bile korak v pravo smer. Ta nabor orodij je vredno pozdraviti, sploh z vidika politike konkurence.

4.1.5 EESO želi opozoriti na pomembnost tega, da Komisija aktivno sodeluje z organi za konkurenco iz držav zunaj EU. To je osnovni pogoj za uspešno izvajanje politike konkurence, ki tudi zagotavlja, da so pogoji konkurence v svetovnem merilu čim bolj enotni.

4.1.6 EESO poziva Komisijo, naj še naprej izboljšuje zakonodajo na področju nadomestil za obveznosti javnih služb, ki vključujejo storitve za zadovoljevanje socialnih potreb, kot so zdravstvena in dolgoročna oskrba, otroško varstvo, dostop do trga dela ali ponovna vključitev vanj, socialna stanovanja, varstvo in socialna vključenost ranljivih skupin.

4.1.7 EESO poziva, naj se politika konkurence usklajuje tudi z generalnimi direktorati, ki s svojim delom močno vplivajo na konkurenčnost povsod v EU, kar bo prispevalo k dejanski modernizaciji Svetovne trgovinske organizacije. Potrebni so mehanizmi, s katerimi bi uravnotežili različne situacije in zagotovili spoštovanje socialnih in okoljskih pravil, pravil o varnosti izdelkov itd.. Nadalje so potrebni ukrepi za dejanski (in ne zgolj teoretični) boj proti temu, da velike distribucijske verige zlorabljajo svoj prevladujoči položaj, kar postopno uničuje manjše konkurente in dobavitelje, ukrepi za nadzor pogajanj, ki pogosto niso nič drugega kot vsiljevanje pogojev, za odpravo (in kaznovanje) zlorab prevladujočega položaja v vseh sektorjih ter za vzpostavitev mehanizmov, s katerimi bi izenačili neenake konkurenčne pogoje subjektov, ki delujejo v velikih potrošniških središčih, in tistih z obrobja, katerih dodatnih stroškov ni mogoče prezreti.

4.2 Posebne ugotovitve

4.2.1 EESO upa, da bo enotni *evropski patent* stopil v veljavo, in meni, da se bodo zaradi pobud Komisije predvsem pri patentih močno znižali stroški transakcij⁽¹⁾. Evropski patent bi nadomestil sedanji sistem, v katerem je treba za patente zaprositi v vsaki državi EU posebej. Po ocenah Komisije stroški patentov zlahka dosežejo 32 000 EUR, medtem ko v ZDA znašajo zgolj 1 850 EUR.

4.2.2 EESO meni, da je treba proces evropske standardizacije pospešiti, poenostaviti in posodobiti ter ga narediti bolj vključujočega⁽²⁾. Bolj redno bo treba ocenjevati, ali se je evropski sistem standardizacije zmožen dovolj dobro prilagoditi hitro spreminjajočemu se okolju ter prispevati k strateškim notranjim in zunanjim ciljem Evrope, zlasti na področju industrijske politike, inovacij in tehnološkega razvoja.

4.2.3 Hrana je eden od najbolj oprijemljivih stroškov, ki jih imajo potrošniki vsak dan, zato je pomembno, da v živilskem sektorju obstaja prava konkurenca. Vendar si je treba zapomniti, da lahko na ceno hrane vplivajo številni dejavniki, od katerih večina ne sodi v okvir politike konkurence. Najpomembnejši med njimi so naraščajoče cene primarnih proizvodov.

4.2.4 Izpostaviti je treba neenako pogajalsko moč členov verige preskrbe s hrano, v kateri so pridelovalci osnovnih živil in mali gospodarski subjekti v najšibkejšem položaju. EESO zato z zanimanjem pričakuje izsledke *forum na visoki ravni za izboljšanje delovanja verige preskrbe s hrano*, ustanovljenega leta 2010.

4.2.4.1 Koristno bi bilo, če bi bilo mogoče z vidika enotnega trga na ravni EU sprejeti bolj usklajen pristop k izvajanju konkurenčnega prava in določanju zadevnih trgov.

4.2.5 Evropski proizvajalci morajo upoštevati dokaj stroge specifikacije, hkrati pa za tekmece iz drugih celin, ki imajo pri prodaji prost dostop do trga EU, velja precej manj strog zakonodajni okvir. Ker so proizvodni stroški v tretjih državah nižji, s tem pravzaprav prihaja do izkrivljanja konkurence. Isto velja v energetsko intenzivnih sektorjih, ki morajo izpolnjevati stroge okoljevarstvene predpise in dosegati cilje glede energetske učinkovitosti, za kar so potrebne obsežne naložbe, medtem ko njihovim tekmečem, ki poslujejo na istem svetovnem trgu, ni treba nositi enakih stroškov. Zato je treba posodobiti sistem državnih pomoči in tako zagotoviti enake konkurenčne pogoje v svetovnem merilu, ob tem pa to reformo uskladiti z ukrepi, ki jih Komisija izvaja z instrumenti trgovinske politike⁽³⁾.

4.2.6 Konkurenčni trgi so najbolj primerni za razvoj podjetij, ki bodo imela možnosti za dolgoročni uspeh. Močna politika konkurence je pomemben element skladne in celostne politike za spodbujanje konkurenčnosti evropskih gospodarskih sektorjev. Eden od izzivov svetovne konkurence je ta, da je treba tekmovati z državami, v katerih so zakonodajni okviri precej manj strogi, stroški, delovne razmere in socialnovarstvena zakonodaja pa drugačni. EESO je v mnenju CESE 1176/2011⁽⁴⁾ ugotovil, da so bile nekatere oblike državne pomoči ladjedelništvu upravičene in da bi bilo treba na primer zelene tehnologije vključiti v zakonodajni okvir. EESO meni, da trenutna pobuda za državno pomoč pomeni pomemben korak k novi dinamiki v industrijski politiki, kar je v skladu s strategijo Evropa 2020. V zvezi z zmanjšanjem količine toplogrednih plinov, kar je eden

⁽¹⁾ UL C 68, 6.3.2012, str. 28.

⁽²⁾ UL C 68, 6.3.2012, str. 35.

⁽³⁾ Posodobitev področja državnih pomoči EU, UL C 11, 15.1.2013, str. 49.

⁽⁴⁾ UL C 318, 29.10.2011, str. 62.

od petih glavnih ciljev te strategije, EESO podpira smernice Evropske komisije o državni pomoči energetske intenzivni industriji, npr. proizvodnji jekla, aluminija, kemikalij in papirja ⁽⁵⁾. Namen tovrstne državne pomoči je preprečiti selitev virov CO₂, pokriti povišanje cen električne energije zaradi spremembe pravil v sistemu EU za trgovanje z emisijami v letu 2013 in spodbuditi naložbe v učinkovite elektrarne.

4.2.7 Sektor knjižnega založništva je trenutno v fazi modernizacije, kar je predvsem posledica digitalizacije. Omenjeni sektor je izjemnega pomena ne le za razcvet evropske kulture, marveč tudi za inovacije. V njem trenutno poteka prehod na digitalne nosilce, kar bo imelo zanj velike posledice. Ponudba *e-knjig* je čedalje večja, zato je popolnoma prav, da se je Komisija odzvala na poskuse omejevanja konkurence in razvoja.

4.2.8 Povpraševanje po rešitvah, ki omogočajo izpolnitev potreb po pridobivanju energije iz trajnostnih virov, vse bolj narašča. EESO podpira predloge, s katerimi želi Komisija modernizirati in razviti evropsko *energetsko infrastrukturo*, kar je pogoj za varno, stabilno in trajnostno oskrbo EU z energijo.

4.2.9 Energijo bo treba v prihodnosti pogosteje in v večjih količinah prenašati na dolge razdalje kakor danes. Le z vseevropsko energetske infrastrukturo lahko vse države članice EU izkoristijo svoje lokalne prednosti pri nacionalnih virih energije. To velja za *energijo iz obnovljivih virov*, kot so vodna, vetrna in sončna energija. S takšno infrastrukturo bi lahko tudi optimalno izkoristili uporabo fosilnih goriv, na primer nafte, plina in premoga ⁽⁶⁾.

4.2.10 EESO se zavzema za standardiziran zakonodajni okvir EU za celoten *letalski sektor*, ki bi preprečil nenadzorovano subvencioniranje in zagotovil enake konkurenčne pogoje za vse udeležence na trgu, tudi na lokalni ravni ⁽⁷⁾. Odbor pripo-

roča, da bi bili državna pomoč za naložbe v letališko infrastrukturo in zagonska pomoč letalskim prevoznikom možni samo v natančno določenih primerih ter bi bili časovno in zneskovno omejeni. Poziva tudi k dolgoročni politiki razvoja regionalnih letališč in meni, da bo mogoče smernice za letalski sektor učinkovito izvajati le, če bo dosežen dogovor o jasnih političnih prednostnih nalogah za razvoj regionalnih letališč. Vzdrževanje regionalnih letališč je pomembno vprašanje podjetniške politike. Odbor tako opozarja na mnenje o svežnju ukrepov za boljša letališča, ki obravnava dodeljevanje slotov in storitve zemeljske oskrbe na letališčih v Evropski uniji.

4.2.11 EESO je večkrat opozoril, da je treba v tem okviru prepričljivo izboljšati sisteme varstva pravic potrošnikov. Zato obžaluje, da zakonodajni predlog o odškodninskih tožbah v primeru kršitve evropskih protimonopolnih pravil v letu 2011 ni bil sprejet in da tega ni pričakovati niti do konca leta 2012.

4.2.12 EESO pozdravlja konsolidacijo institucionalnega okvira za uveljavljanje konkurenčnega prava, na podlagi katerega upravni organ, kot je Komisija, sprejema odločitve, ki so predmet celovite sodne presoje, kar zagotavlja ustrezno varstvo temeljnih pravic oseb, na katere te odločitve vplivajo.

5. Dialog o konkurenci z drugimi organi

5.1 Komisija je v celoti pristojna za uveljavljanje konkurenčnega prava EU pod nadzorom sodišč Evropske unije, hkrati pa evropski komisar za konkurenco in njegove službe z Evropskim parlamentom sodelujejo v stalnem strukturiranem dialogu o vprašanih konkurenci. Komisija Evropski ekonomsko-socialni odbor obvešča o pomembnejših pobudah politik in se udeležuje sej njegovih študijskih in strokovnih skupin. EESO pozdravlja izrecno omembo sodelovanja Komisije z Odborom v poročilu.

V Bruslju, 12. decembra 2012

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Staffan NILSSON

⁽⁵⁾ Sporočilo Komisije o smernicah za nekatere ukrepe državne pomoči v okviru sistema za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov po letu 2012 (2012/C 158/04), UL C 158, 5.6.2012.

⁽⁶⁾ UL C 143, 22.5.2012, str. 125.

⁽⁷⁾ UL C 299, 4.10.2012, str. 49.